

lighed: storpolitisk har den gavnet, men det er Sandheden. Højre kan ikke gøre Opposition, men der kan og bør rejses en Opposition mod disse Skattelove. En ikke demagogisk men demokratisk, kan og bør rejses, og hvis den ikke kommer fra andre Sider, skal den komme fra det Parti, jeg har den Ære at tilhøre. Vi kunne og ville rejse en demokratisk Opposition mod disse Skattelove, og jeg tror, at den, i alt Fald i det lange Løb, skal vise sig at være af Virkning, saaledes at vort Parti vokser paa den. Man siger: Venstre kunde ikke have manøvreret anderledes. Med al Respekt for den glimrende taktiske Manøvre, det har udfoldet, maa jeg dog tillade mig at paastaa, at Venstre kunde have manøvreret anderledes, lige saa godt, men langt mere demokratisk. Hvis Venstre i 1897, da Reedtz-Thott forelagde sine Skattelove, havde sagt og var blevet staaende paa det, der har været Venstres Program, nemlig en Toldreform i Forbindelse med en Indkomstskat, saa havde Venstre staaet stærkt, og saa tror jeg ogsaa, Reedtz-Thotts Manøvrer vare blevne tilintetgjorte, ligesom de nu ere blevne det, men paa en for Venstre og Demokratiet langt bedre Maade. Jeg ser, at Venstres Ordfører i det andet Ting har sagt, at dette med Hartkornsskatternes Afskaffelse var Venstres gamle Standpunkt. Det er saa galt som vel muligt. J. A. Hansen har talt for, at Hartkornsskatterne vare Samfundsprioriteter, og Berg har bestemt protesteret mod at røre ved de faste Hartkornsskatter til Staten. Berg og Hørup have indbragt Forslag om de kommunale Hartkornsskatters Fiksering. Venstres Standpunkt, som det er udtrykt i Venstres Program af 1872, er, naar der er Tale om en Skatterefor, i første Linie en Toldreform i Forbindelse med en Indkomstskat. Dette Program gentages i Venstres Program af 4. September 1895, hvor der udtrykkelig staaer som Punkt 1: En frisindet Toldreform i Forbindelse med en Indkomstskat. Først derefter bliver der Tale om en retfærdig Omlægning af Skatterne i Stat og Kommune. Dette Venstres Program forlod man over for de Reedtz-Thott'ske Forslag. Man tog Kampen op med Højre paa Højres Program, i Stedet for at blive staaende paa sit eget Program og tage Kampen op paa det. Hvis man havde manøvreret saa snildt og dygtigt, at man havde sejret, saa havde jeg respekteret det mere. Nu respekterer jeg det mindre, og det er til mindre Gavn

for den demokratiske Udvikling i Landet. Lad nu gaa, at man billigede denne Manøvre over for Reedtz-Thott, og den endte jo med hans Fald, men da havde der været Lejlighed til, efter at have gjort denne taktiske Udsvingning, atter at vende tilbage til sit eget gamle Felt, og Venstre har haft en Følelse deraf, en ond Samvittighed derved; thi Gang efter Gang har Medlemmer af Venstre og Ordføreren for Tingets Flertal staaet op baade her i Salen og i Pressen og sagt, at det var en gal Bane, man var kommen ind paa, man burde vende tilbage til de ægte demokratiske Linier. Det er bare ikke blevet til noget, man har ikke gjort Alvor deraf; men det er bebudet Gang paa Gang. Jeg behøver blot at minde om, hvad det ærede Medlem for Holbæk Amt, der sidder der (Fogtmann), sagde i 1897 om den Bane, hvorpaa Reedtz-Thott havde ledt os ind. Han sagde ordret: „Det synes mig, at Reedtz-Thott har haft mere Held, end han egentlig fortjente, til at faa os alle til at glide bort fra vore principielle Fordringer for at faa Lygtemænd i Stedet. Skatteomlægningen vilde nemlig have hjulpet Herremændene, i mindre Grad Bønderne og ikke de jordløse Arbejdere“. Han sagde: „vilde have“, han forudsatte, at nu var det forbi, nu skulde vi atter komme ind i en mere demokratisk Retning, og nu ere vi dog komne saa vidt, at der 4—5 Aar efter ligger Skattelove for, der i en ganske anden Grad end de daværende hjælpe Herremændene, i mindre Grad Bønderne og ikke de jordløse Arbejdere. Det ærede Medlem for Langeland (Guldbrandsen), den nuværende højtærede Redaktør af vort officielle Regeringsorgan, sagde i Odense samme Aar: „Ministeriet Reedtz-Thott har udøvet en meget skadelig Indflydelse paa Venstre, den moderate Gift breder sig.“ Ja, den moderate Gift breder sig, det har han sandelig Ret i, den har bredt sig til ham selv og hans eget Blad i en Grad, som han selv neppe vilde have drømt om den Gang. Jeg skal nævne, hvad et Organ, der staaer det ærede Medlem for Ringsted (Zahle) meget nær, og som nylig har prist Skattelovene ud fra det Synspunkt, jeg før omtalte, skrev. Dette Blad og vistnok det ærede Medlem selv skrev — jeg skal endda tidfæste det, det var den 27. Oktober 1899 —: „Disse Love ville i første Række — og saa godt som udelukkende — virke til Fordel for Proprietærer, der sidde med en stor Gaard og store Prioriteter. Det er Proprietærlove, ikke demokratiske Love.“ Det ærede